

A TUDOMÁNYTÖRTÉNÉS HERMANN IMRE SAJÁT TUDOMÁNYÁRÓL

Mostanában, Hermann Imre nyilvános, s a pszichológia szűkebb körein jóval túlmutató újrafelfedezése közepette talán még a korábbi évtizedeknél is fontosabb, hogy a magyar pszichológia klasszikusa életművének teljes összetettségében találja meg méltó helyét múltunkra vonatkozó köztudatunkban. Hermann Imre talán túlzás nélkül elfeledtettnek nevezhető tanulmányának újraközlésével ennek a teljesebb képnek a formálódását szeretnénk támogatni.

Nem akarom alábecsülni Hermann Imre „fővonalbeli” pszichoanalitikus munkásságának, főként a megkapaszkodási ösztön koncepciónak, s ehhez módszertanilag kapcsolódva a pszichoanalitikus gondolatrendszer és a modern biológiai gondolkodásmód közötti kapcsolatok újrafelvételének jelentőségét. Herman Imre ugyanakkor, mint tudománytörténész, s mint a pszichoanalitikus gondolkodás- és munkamódszer hallhatatlanul tudatos, s a modern tudományelmélet fogalomrendszerét is használó elemzője is igen eredeti kutató.

A hazai fiatalabb nemzedék elsősorban Bolyai tanulmányai révén ismeri a tudománytörténész Hermann Imrét, vagyis mint a pszichológiától meglehetősen távoli területeken az alkotás érzékeny elemzőjét. Hermann azonban már igen korán a pszichológián belül is fontos tudománytörténeti munkákat publikál Fechnerről, elsősorban Fechner betegségének szimbolikus jelentőségéről szóló monográfiája mindmáig alapmű Fechner jelentőségének megértéséhez, de ugyanez mondható el Darwin értelmezéséről is.

Ezek a tudománytörténeti munkák természetes vértetéiben mutatják be az analitikus gondolkodásmódot: Hermann magyarázó elve bennük az analógia keresése az élet kulcsproblémái és a mű között. Sajátosan a pszichoanalízis történetéről szólva viszont, mint ebben a rövid írásban is, egy további mozzanat figyelemre méltó: az egység hangsúlyozása a kor természettudományos gondolkodása és az analitikus fogalomrendszer formálódása között. Olyan mondanivaló ez – jóval megelőzve későbbi hasonló próbálkozásokat – mely maradandóan mutatja Hermann Imre hitét abban, hogy a pszichoanalízis nem idegen test a modern tudomány fejlődésében.

Pléh Csaba

ELTE Pszichológiai Intézete, Budapest